

การจัดการความปลอดภัยเพื่อป้องกันอุบัติเหตุสำหรับภาคอุตสาหกรรม

ดร.พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต*

ความนำ

การจัดการความปลอดภัยเพื่อป้องกันอุบัติเหตุสำหรับภาคอุตสาหกรรมนั้นเป้าหมายเพื่อเป็นการป้องกันอุบัติเหตุที่อาจจะเกิดขึ้นแก่บุคลากรผู้ปฏิบัติงาน เพราะการสั่งการ การควบคุม กิจกรรมต่างๆ ในองค์กรล้วนแล้วแต่ต้องอาศัยคนในองค์กรการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ในอดีตแนวคิดการจัดการแบบดั้งเดิมเน้น เฟรเดอริค ดับบิว เทย์เลอร์ (1856-1915) สนใจเรื่องการใช้บุคลากรให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดโดยการออกแบบการทำงานอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ เพื่อค้นหาวิธีการทำงานที่ดีที่สุดทำให้ขาดความเข้าใจและการเอาใจใส่ต่อผู้ปฏิบัติงาน ต่อมาในระหว่างปี ค.ศ. 1920 ได้มีแนวคิดทางการจัดการเชิงพฤติกรรมศาสตร์ประกอบด้วยการศึกษาของ Hawthorne และทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ของ Maslow ซึ่งมีความแตกต่างจากแนวคิดการจัดการแบบดั้งเดิมกล่าวคือเน้นการเพิ่มผลผลิตโดยทำความเข้าใจและสนใจด้านมนุษย์สัมพันธ์ในการทำงานมีการศึกษาสภาพแวดล้อมในการทำงานที่จะช่วยให้คนทำงานได้ดีขึ้น ในปัจจุบันการจัดการงานบุคคลในแต่ละองค์กรมีการดูแลทางด้านสวัสดิการความเป็นอยู่ของพนักงานตลอดจนมีกฎระเบียบทางด้านความปลอดภัยในการทำงาน

เพื่อให้พนักงานและผู้บริหารสามารถทำงานด้วยสายสัมพันธ์อันดีระหว่างกันส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้นเกิดความเป็นธรรมระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างตลอดจนเกิดความยุติธรรมในหน่วยงาน

ในปัจจุบันประเทศไทยมีการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม สถานประกอบการทางด้านอุตสาหกรรมจึงมีมากขึ้นและสถานประกอบการที่เกิดขึ้นต่างต้องการบุคลากรเข้าไปทำงานดังนั้นการดูแลทางด้านสวัสดิการความปลอดภัยและความเป็นอยู่ให้แก่พนักงานจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ทุกองค์กรต้องให้ความสำคัญ เพราะนอกจากสวัสดิการต่างๆ ที่ทางบริษัทต้องจัดหาให้แล้วการสร้างเชื่อมั่นในการทำงานไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความมั่นคงในการทำงาน ความปลอดภัยในการทำงานล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องสำคัญที่ทุกองค์กรในภาคอุตสาหกรรมควรให้ความสำคัญเช่นกัน โดยเฉพาะประเด็นการดูแลความปลอดภัยของพนักงาน เนื่องจากการปฏิบัติงานภายในโรงงานอุตสาหกรรมอาจก่อให้เกิดอันตรายและทำให้เกิดการบาดเจ็บแก่ผู้ปฏิบัติงานรวมถึงทำให้เกิดการเสียหายแก่ทรัพย์สิน (Willie, 2003) โดยความสูญเสียเนื่องจากการเกิดอุบัติเหตุทำให้เกิดความสูญเสียแก่ส่วนตัวและส่วนรวม เกิดการ-

* อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

บาดเจ็บแก่บุคคลและทำให้เกิดการเสียหายแก่ทรัพย์สิน อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นแต่ละครั้งส่งผลให้พนักงานที่ปฏิบัติงานทุกคนสูญเสียความมั่นใจและขวัญกำลังใจในการทำงาน เกิดความกลัวและทำให้ประสิทธิภาพการทำงานลดลง (วิฑูรย์ สิมะ โชคดีและวีระพงษ์ เกลิมจิระรัตน์, 2547) นอกจากนี้ปัญหาด้านความปลอดภัยในการทำงานถือเป็นปัญหาระดับโลก มีองค์การกรรมกรระหว่างประเทศ (International Labor Organization = ILO) เป็นหน่วยงานหนึ่งขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2462 มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์มีสมาชิก 158 ประเทศ (<http://www.ilo.org> 22/5/2553) ทำหน้าที่ส่งเสริมให้เกิดความปลอดภัยในการทำงาน นอกจากนี้ในระดับประเทศพบว่าสหรัฐอเมริกา มีหน่วยงานเกี่ยวกับความปลอดภัยคือ Occupational Safety and Health Administration (OSHA) เป็นหน่วยงานของรัฐบาลซึ่งอยู่ในสังกัดของ U.S. Department of Labor เป็นหน่วยงานหลักที่ตั้งขึ้นตาม Occupational Safety and Health Act of 1970 (OSH Act) รับผิดชอบในเรื่องการออกกฎหมายและมาตรฐานเกี่ยวกับความปลอดภัยและอาชีวอนามัย รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายเหล่านั้น ซึ่งตามกฎหมาย OSH Act นั้นได้กำหนดให้มีอำนาจในการประกาศปรับปรุงและยกเลิกมาตรฐานความปลอดภัยและอาชีวอนามัย ดำเนินการตรวจสอบสวน แรงความผิดและบทลงโทษ กำหนดให้นายจ้างเก็บบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับความปลอดภัยและอาชีวอนามัย ขึ้นคำร้องต่อศาลให้มีการควบคุมสถานการณ์ที่เป็นอันตรายอย่างเด่นชัด

ในส่วนของประเทศไทยก็ให้ความสำคัญในปัญหาด้านความปลอดภัย โดยมีหน่วยงาน

ราชการภายในประเทศที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุอันตรายและความปลอดภัยในการทำงาน โดยมีหน่วยงานที่มีบทบาททั้งจากภาครัฐและเอกชน ซึ่งหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทยมีหลายหน่วยงานที่ดำเนินการเกี่ยวกับความปลอดภัยและอาชีวอนามัยเช่นกระทรวงแรงงาน จะแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน โดยแบ่งหน้าที่รับผิดชอบออกเป็นหน่วยงานเป็นกองตรวจความปลอดภัย สถาบันความปลอดภัยในการทำงาน สำนักคุ้มครองแรงงาน สำนักพัฒนามาตรฐานแรงงาน สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด อีกส่วนคือสำนักงานประกันสังคม ทางด้านกระทรวงสาธารณสุขก็มีการแบ่งหน่วยงานออกเป็น 3 กรมดังนี้ 1) กรมอนามัยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม ศูนย์อนามัยที่ 1-12 2) กรมควบคุมโรค 3) กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ โดย แบ่งความรับผิดชอบออกเป็นกองรังสีและเครื่องมือแพทย์ ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 1-12 กระทรวงอุตสาหกรรมแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ 1) กรมโรงงานอุตสาหกรรมซึ่งมีหน้าที่ในการตรวจโรงงานเพื่อพิจารณาอนุญาตให้ตั้งและประกอบกิจการโรงงาน การป้องกันอุบัติเหตุอันตรายหรือเหตุเค่อคร่อนรำคาญ อันเนื่องมาจากเครื่องจักรกล อุปกรณ์ไฟฟ้า หม้อไอน้ำ การดูแลรักษาและการใช้วัตถุมีพิษ วัตถุเคมี วัตถุไวไฟ วัตถุระเบิด เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการทำงาน ตลอดจนการจัดให้อุปกรณ์สุขอนามัยด้วย โดยแบ่งหน้าที่รับผิดชอบเป็นสำนักเทคโนโลยีความปลอดภัย สำนักควบคุมวัตถุอันตราย สำนักควบคุมและตรวจโรงงาน 1-4 2) คือสำนักอุตสาหกรรมจังหวัด (วิฑูรย์ สิมะ โชคดีและวีระพงษ์ เกลิมจิระรัตน์, 2547, หน้า 10)

นอกจากนี้หน่วยงานหรือองค์การภาคเอกชนที่ดำเนินการเกี่ยวกับความปลอดภัยและอาชีวอนามัยประกอบด้วยหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้ สมาคมอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน สมาคมแพทยอาชีวเวชศาสตร์และสิ่งแวดล้อมแห่งประเทศไทย ชมรมอาชีวเวชศาสตร์แห่งประเทศไทย ชมรมพยาบาลอาชีวอนามัย สมาคมส่งเสริมความปลอดภัยและอนามัยในการทำงานแห่งประเทศไทย สมาคมวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ (การสร้างจิตสำนึก ด้านความปลอดภัยในการทำงานให้ครบวงจร, 2548, หน้า 4-13) นอกจากนี้ในส่วนของกฎหมายหรือระเบียบต่าง ๆ ก็มีพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน คือให้ผู้รับจ้างหรือคนงานในสถานประกอบการต่าง ๆ ได้มีสุขอนามัยดี มีความปลอดภัยในการทำงาน รวมทั้งให้มีความสัมพันธ์อันดีและความเป็นธรรมระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง และมีกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยดังนี้ (ชำนาญ นพรัตน์ขต, ม.ป.ป., หน้า 170-176)

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 โดยมีประกาศต่าง ๆ ดังนี้

1. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ที่ 5/2538 เรื่องกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (ลงวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2538)

2. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ที่ 12/2542 เรื่องกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (ฉบับที่ 2) (ลงวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2542)

3. กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และมาตรการในการควบคุมสถานประกอบการกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2545

(ลงวันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2545)

พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 โดยมีประกาศต่าง ๆ ดังนี้

1. ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมฉบับที่ 27 (พ.ศ. 2535) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2512 เรื่องหน้าที่ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการที่มีการใช้สารกัมมันตรังสี (ลงวันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2535)

2. กฎกระทรวงฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 (ลงวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2537)

3. ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง มาตรการคุ้มครองความปลอดภัยในการประกอบกิจการโรงงาน เกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2546 (ลงวันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2546)

นอกจากที่กล่าวมาข้างต้นกระทรวงอุตสาหกรรมและกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมได้ตระหนักถึงปัญหาความปลอดภัย จึงได้มอบหมายให้สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กำหนดอนุกรมมาตรฐานระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (มอก. 18000) ขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานต่าง ๆ ในภาคอุตสาหกรรมนำไปปฏิบัติ ทั้งนี้ได้มีจุดมุ่งหมายเพียงการแก้ไขปัญหาอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน แต่ยังครอบคลุมถึงแนวทางในการป้องกันมิให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพและอุบัติเหตุต่าง ๆ ต่อผู้ปฏิบัติงานและสังคมโดยรวม ทั้งในองค์การเองและภายนอกองค์การหรือชุมชนใกล้เคียง

มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยตามอนุกรมมาตรฐาน มอก. 18000 นอกจากจะกำหนด

ขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงาน อาชีวอนามัยและความปลอดภัยในองค์กรแล้วยังใช้เป็นข้อกำหนดในการตรวจประเมิน เพื่อให้การรับรองระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยขององค์กรอีกด้วย จากผลการค้นคว้าข้างต้นจะพบว่าการจัดการความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญในภาคอุตสาหกรรมเพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นแก่พนักงาน และถึงแม้ว่าจะมีหลายหน่วยงานที่เข้ามาดูแลทางด้านความปลอดภัยรวมถึงมีกฎหมายรวมถึงพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่นำมาใช้เพื่อเป็นการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานแต่จากการสำรวจสถิติการเกิดอุบัติเหตุจากภาคอุตสาหกรรมพบว่ายังมีบริษัทที่มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นดังเช่นในปี 2553 บริษัท A (นามสมมุติ) ซึ่งเป็นบริษัทที่ทำการผลิตเครื่องประดับเกิดอุบัติเหตุเกี่ยวกับการทำงาน 2 ครั้ง บริษัท B (นามสมมุติ) เป็นบริษัทที่ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคเกิดอุบัติเหตุทั้งหมด 17 ครั้ง บริษัท C (นามสมมุติ) ซึ่งทำการผลิตเข็มขัดนิรภัยสำหรับรถยนต์เกิดอุบัติเหตุเกี่ยวกับการทำงาน 16 ครั้งและบริษัท D (นามสมมุติ) เป็นบริษัทที่ผลิตชิ้นส่วนรถยนต์เกิดอุบัติเหตุ 13 ครั้ง จากข้อมูลยืนยันได้ว่าพนักงานที่ทำงานในสถานประกอบการหรือโรงงานยังคงมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นจริงอย่างต่อเนื่อง ผู้เขียนจึงเสนอบทความเรื่องการจัดการความปลอดภัยเพื่อป้องกันอุบัติเหตุสำหรับภาคอุตสาหกรรมเนื่องจากการจัดการความปลอดภัยเป็นสิ่งที่ใช้ป้องกันเพื่อให้พนักงานทำงานด้วยความปลอดภัย ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญควบคู่กับความมั่นคงในชีวิตการทำงาน โดยนำเสนอในประเด็นการสูญเสียเนื่องจากอุบัติเหตุ สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุและการจัดการความปลอดภัยเพื่อป้องกัน

อุบัติเหตุ ซึ่งจะ เป็นแนวทางที่คิดประโยชน์สำหรับองค์กรต่าง ๆ ในภาคอุตสาหกรรมได้นำไปประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการทำงาน

การสูญเสียจากการเกิดอุบัติเหตุ

จากสถิติอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากการสำรวจหน้างานนำมาซึ่งความสูญเสียมากมายแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือความสูญเสียทางตรง หมายถึง จำนวนเงินที่ต้องจ่ายไปอันเกี่ยวเนื่องกับ ผู้ได้รับบาดเจ็บโดยตรง จากการเกิดอุบัติเหตุ ได้แก่ค่ารักษาพยาบาล ค่าเงินทดแทน ค่าทำขวัญ ค่าทำศพ ค่าประกันชีวิต ค่าใช้จ่ายเพิ่มเพื่อการปรับปรุงระบบความปลอดภัย จ่ายค่าทดแทนกรณีลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยซึ่งเป็นเหตุให้สูญเสียสมรรถภาพในการทำงานหรือทุพพลภาพและการสูญเสียที่ไม่สามารถคิดเป็นค่าใช้จ่ายโดยตรงหรือเรียกว่าการสูญเสียโดยอ้อมการสูญเสียประเภทนี้โดยปกติเป็นการสูญเสียที่มักคาดไม่ถึงหรือเป็นการสูญเสียในลักษณะที่ซ่อนเร้นไม่ปรากฏเด่นชัด เช่นการสูญเสียเวลาของลูกจ้างที่ได้รับบาดเจ็บต้องใช้เวลาพักฟื้น รวมถึงต้องมีการสอบสวนอุบัติเหตุโดยหัวหน้างานและผู้เกี่ยวข้องนอกจากนี้ยังมีการสูญเสียเนื่องจากเครื่องจักรหยุดทำงานทำให้ปริมาณผลผลิตขาดหายไป ตลอดจนคนงานเสียชีวิตก่อให้เกิดความกลัวทำให้ประสิทธิภาพการทำงานลดลงเป็นต้น (วิทยา อยู่สุข, 2542, หน้า 95-96) นอกจากนี้การเกิดอุบัติเหตุแต่ละครั้งยังส่งผลกระทบในด้านต่าง ๆ กล่าวคือผลกระทบต่อลูกจ้างคือ ความเจ็บปวดและทรมาน ความพิการ เช่น แขนขาด ขาขาด ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ ทำให้มีผลต่อสุขภาพจิตคือไม่สามารถอยู่ร่วมสังคมที่ดีกับผู้อื่นได้และขาดรายได้จากการทำงาน ผลกระทบต่อนายจ้างเช่นผลผลิตลดลง คุณภาพ

ของผลผลิตต่ำลง ต้องเสียค่าทำงานล่วงเวลาเพื่อจะให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น ต้องเสียค่าซ่อมแซมหรือเปลี่ยนเครื่องจักรใหม่ สูญเสียเวลาของหัวหน้างาน และ เพื่อนร่วมงานในกรณีช่วยเหลือหรือสอบสวนอุบัติเหตุ ต้องบรรจุและอบรมคนงานใหม่ และ สูญเสียภาพพจน์ความสัมพันธ์อันดีแก่ลูกค้า รวมถึงทัศนคติที่ไม่ดีต่อลูกค้าหรือสังคมทั่วไป นอกจากนี้ยังมีผลกระทบต่อการครอบครัวยังมีผลเสียคนที่เปิ่นที่รักและสมาชิกในครอบครัวรู้สึกทรมานใจและผลกระทบต่อประเทศชาติคือสูญเสียบุคคลที่อยู่ในวัยทำงานและขาดแรงงานที่มีฝีมือไป

สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าสาเหตุของอุบัติเหตุแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ (วศิน เพ็ชรนาดี, 2547, หน้า 14) สาเหตุนำและสาเหตุโดยตรง ดังนี้

สาเหตุนำ

ด้านการจัดการ เช่น ไม่มีการสอนหรืออบรมเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน ไม่มีการบังคับให้ปฏิบัติตามกฎหมายความปลอดภัย ไม่มีการวางแผนและเตรียมงานด้านความปลอดภัยไว้ ไม่มีการแก้ไขจุดอันตรายต่าง ๆ ไม่มีการจัดหาอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน ผู้บังคับบัญชาไม่ค่อยพบปะ พูดคุย แนะนำพนักงานในด้านความปลอดภัย บริษัทไม่มีนโยบายทางด้านความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน บริษัทไม่มีการจัดตั้งคณะกรรมการความปลอดภัยในการทำงาน ไม่มีใบข้อมูลความปลอดภัยของวัตถุเคมี ไม่มีระบบสัญญาณเตือนภัยฉุกเฉิน

ไม่มีดัชนีวัดความปลอดภัยในการทำงาน เพื่อให้ง่ายในการติดตามแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น จากความไม่ปลอดภัยของพนักงาน ไม่มีระบบการรายงานและการสอบสวนอุบัติเหตุจากความ

ไม่ปลอดภัยของพนักงาน ไม่มีระบบการรายงาน และการสอบสวนอุบัติเหตุ

ด้านสภาวะทางกายและจิตใจของพนักงานไม่เหมาะสม เช่น เกิดความรู้สึกหวาดกลัว ขวัญอ่อน ตกใจง่าย คิดฟุ้งซ่าน มีร่างกายไม่เหมาะสมกับงานที่ทำ คิ้มสุรา เสพยาเสพติดขณะปฏิบัติงาน

สาเหตุโดยตรง

ด้านการปฏิบัติงานที่ไม่ปลอดภัย เป็นการกระทำที่ไม่ปลอดภัยของพนักงานในขณะที่ทำงาน ซึ่งอาจจะทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ จากสถิติของการเกิดอุบัติเหตุพบว่ร้อยละ 88 ของอุบัติเหตุเกิดขึ้นจากสาเหตุ การใช้เครื่องจักร เครื่องมือ หรือ อุปกรณ์ต่าง ๆ โดยพลการ หรือโดยไม่ได้รับมอบหมาย ซ่อมแซมหรือบำรุงรักษาเครื่องจักรในขณะที่เครื่องยนต์กำลังหมุน ถอดถอนอุปกรณ์ความปลอดภัยจากเครื่องโดยไม่มีความระมัดระวัง ไม่ใส่ใจต่อคำห้ามเตือนต่าง ๆ เล่นตลกคะนองในขณะที่ทำงาน การหยอกล้อ เล่นกันขณะที่ปฏิบัติงานใช้เครื่องมือที่ชำรุด และการใช้เครื่องมือไม่ถูกวิธี ทำการยกหรือเคลื่อนย้ายวัสดุด้วยท่าทาง หรือวิธีการที่ไม่ปลอดภัย ไม่สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่จัดให้ ทำงานด้วยความรีบเร่งและลัดขั้นตอนในการทำงาน ละเลยไม่ปฏิบัติงานตามกฎหมายความปลอดภัย ใช้เครื่องมืออุปกรณ์อย่างไม่ระมัดระวังในขณะที่ปฏิบัติงาน ขาดความชำนาญในการปฏิบัติงาน

ด้านสภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัย เป็นสภาพแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัยที่อยู่รอบ ๆ ตัวพนักงาน ในขณะที่ทำงาน ซึ่งอาจจะทำให้เกิดอุบัติเหตุได้เช่น (นพนนท์ ชันธุริฐ, 2548, หน้า 42) เครื่องจักร-เครื่องมือที่ชำรุดออกแบบไม่เหมาะสม สถานที่ทำงานสกปรกกรุงรัง การวางข้าวของไม่เป็น

ระเบียบกะกะมีสิ่งกีดขวางทางเดินและบริเวณพื้นที่ทำงานลื่นขรุขระ กองวัสดุอยู่สูงเกินไป และการซ่อนวัสดุไม่ถูกวิธี การจัดเก็บสารเคมีสารไวไฟต่างๆ ไม่เหมาะสม แสงสว่างไม่เหมาะสม เช่นแสงอาจไม่เพียงพอ หรือ แสงจ้าเกินไป ไม่มีระบบการระบาย และถ่ายเทอากาศที่เหมาะสม สถานที่ทำงานมีเสียงดังเกินมาตรฐานในขณะที่ทำงาน บริเวณที่ปฏิบัติงานมีกลิ่นเหม็น สภาพของเครื่องจักรที่ปฏิบัติงานอยู่ ชำรุด ผุ แตกหัก สิ่งแวดล้อมในการทำงานไม่ดี อากาศร้อนมาก การระบายอากาศไม่ดี สถานที่ทำงานแออัดคับแคบ

ตัวอย่างความสูญเสียจากอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในโรงงานอุตสาหกรรม ที่ผู้เขียนได้เดินทางไปสำรวจหน้างานเพื่อเก็บข้อมูลจริงจากบริษัทแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นโรงงานที่ผลิตอะไหล่รถยนต์ ตั้งอยู่ที่นิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จึงขอนำเสนอภาพอุบัติเหตุที่พนักงานถูกแกนเพลามอเตอร์กระแทกที่นิ้วก้อยซ้ายเลือดออกเนื่องจากพนักงานทำงานโดยไม่มีทักษะทางด้านซ่อมบำรุง

ภาพที่ 1 เพลามอเตอร์กระแทกนิ้วก้อยซ้าย

การจัดการความปลอดภัยเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ
สำหรับการจัดการความปลอดภัยเพื่อป้องกันอุบัติเหตุสำหรับภาคอุตสาหกรรมเริ่มมี

การเอาจริงในทางปฏิบัติให้เป็นรูปร่างที่เด่นชัดดังนี้ (สราวุธ สุธรรมสา, 2542, หน้า 153-155)

ในปี 2510 การจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในอุตสาหกรรมถูกบรรจุในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 2 และมีการออกกฎหมายให้สถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 100 คนขึ้นไปต้องมีเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานเต็มเวลา 1 คน โดยสถานประกอบการอาจเลือกวิธีว่าจ้างคนมาทำงานในตำแหน่งดังกล่าวหรือส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมหลักสูตรเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยซึ่งต้องใช้เวลา 180 ชั่วโมง โดยส่วนใหญ่แล้วงานความปลอดภัยอาชีวอนามัยในสถานประกอบการจะอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของฝ่ายบริหารงานบุคคล แต่ก็มีบางโรงงานจะมีฝ่ายความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมรับผิดชอบโดยตรง

ในปี 2538 กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานได้ประกาศใช้ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมเรื่องคณะกรรมการความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานเพื่อช่วยให้เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยมีทีมช่วยทำงานมากขึ้น

ในปี 2540 ได้มีประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมเรื่องความปลอดภัยในการทำงานของลูกจ้าง ซึ่งมีผลให้ระดับหัวหน้างาน

ผู้จัดการได้รับการฝึกฝนอบรมเป็นเจ้าหน้าที่ ความปลอดภัยระดับบริหารและระดับหัวหน้างาน ตามลำดับ กล่าวโดยสรุปการจัดการอาชีวอนามัย และความปลอดภัยในโรงงานจะมีหน่วยงานฝ่าย ทรัพยากรมนุษย์หรือฝ่ายความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมคณะกรรมการความปลอดภัยอาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยระดับพื้นฐานกรณีมีลูกจ้างต่ำกว่า 50 คน เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยระดับวิชาชีพกรณีลูกจ้าง ตั้งแต่ 50 คนขึ้นไป เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยระดับ หัวหน้างานและระดับบริหารคอยช่วยกันบริหาร ดูแลความปลอดภัยในโรงงานโดยส่วนใหญ่การจัดการ องค์กรความปลอดภัยนั้นจะต้องประกอบไปด้วย โครงสร้างที่สำคัญ 3 ส่วนคือคณะกรรมการฝ่าย บริหารเพื่อความปลอดภัย คณะกรรมการดำเนินงาน เพื่อความปลอดภัย และเจ้าหน้าที่ความปลอดภัย โดยทั้ง 3 ส่วนจะมีความทำงานร่วมกัน มีการประชุม เกี่ยวกับปัญหาความปลอดภัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นใน โรงงานเพื่อหาแนวทางแก้ไข และป้องกัน นอกจากนี้หลายบริษัทยังมีการนำระบบต่าง ๆ มาใช้ เพื่อให้เกิดความมั่นใจในความปลอดภัยของบริษัท ยิ่งขึ้นคือมาตรฐานระบบการจัดการอาชีวอนามัย และความปลอดภัย (มอก.18000) เพื่อป้องกันมิให้ เกิดปัญหาด้านสุขภาพ และอุบัติเหตุต่าง ๆ ต่อ ผู้ปฏิบัติงานและสังคมโดยรอบ ทั้งในองค์กรเอง และภายนอกองค์กรหรือชุมชนใกล้เคียง การนำ มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมระบบการจัดการ อาชีวอนามัยและความปลอดภัยมาใช้ จะช่วย เสริมสร้างความมั่นใจในความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน ช่วยองค์กรลดค่าใช้จ่ายในการรักษา พยาบาลผู้ปฏิบัติงาน และประการสำคัญคือ ช่วย ลดอัตราการเกิดอุบัติเหตุภายในองค์กร ซึ่งเป็น

การแสดงออกถึงความห่วงใยขององค์กรที่มีต่อ พนักงาน นำไปสู่ความมั่นใจในการทำงาน เสริมสร้าง คุณภาพขององค์กร อันก่อให้เกิดความได้เปรียบ ต่อองค์กรคู่แข่งในตลาดการค้าและเป็นผู้นำใน วงการธุรกิจ โดยขั้นตอนหลักในการจัดทำระบบ การจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยมีดังนี้

1. การทบทวนสถานะเริ่มต้น

องค์กรจะต้องพิจารณาทบทวนระบบการ จัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยที่มีอยู่ เพื่อ ทราบสถานภาพปัจจุบันขององค์กร โดยมีวัตถุประสงค์ในการกำหนดขอบเขตของการนำเอา ระบบการจัดการไปใช้และเพื่อใช้ในการวัดผล ความก้าวหน้า

2. นโยบายอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

ผู้บริหารระดับสูงสุดขององค์กรจะต้อง กำหนดนโยบายและจัดทำเป็นเอกสารพร้อมทั้ง ลงนามเพื่อแสดงเจตจำนงด้านอาชีวอนามัยและ ความปลอดภัย แล้วมอบหมายให้มีการดำเนินการ ตามนโยบายพร้อมทั้งจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็น ในการดำเนินการ ต้องให้พนักงานทุกระดับเข้าใจ นโยบาย ได้รับการฝึกอบรมที่เหมาะสมและมีความสามารถที่จะปฏิบัติงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบรวมทั้งส่งเสริมให้เขามีส่วนร่วม ในระบบการจัดการ

3. การวางแผน

มีการชี้แจงอันตรายและประเมินความเสี่ยง รวมทั้งชี้แจงข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อใช้ในการจัดทำแผนงานควบคุมความเสี่ยงการวัดผล และ การทบทวนระบบการจัดการอาชีวอนามัย และความปลอดภัยได้อย่างเหมาะสมพร้อมทั้ง กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจนเพื่อให้สามารถจัดสรรทรัพยากรได้ถูกต้องทั้งด้าน

งบประมาณและบุคลากร

4. การนำไปใช้และการปฏิบัติ

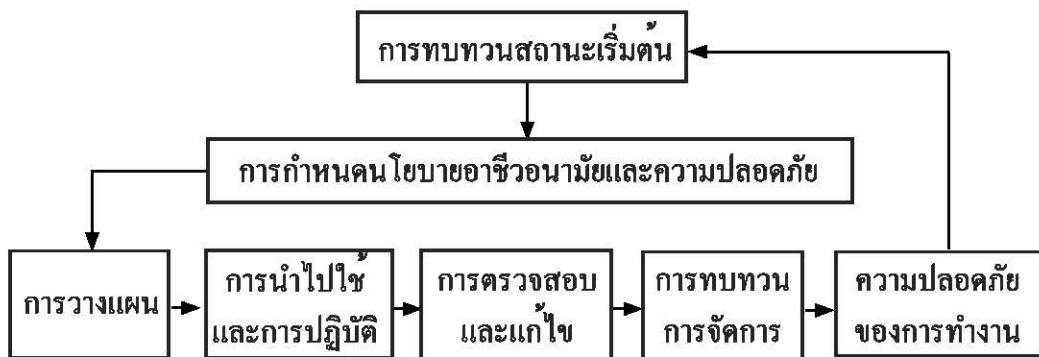
องค์กรต้องนำแผนงานที่กำหนดไว้มาปฏิบัติโดยมีผู้บริหารระดับสูงเป็นผู้รับผิดชอบโครงการจัดให้มีการฝึกอบรมบุคลากรเพื่อให้มีความรู้และความสามารถที่เหมาะสมและจำเป็นจัดทำและควบคุมเอกสารให้มีความทันสมัย มีการประชาสัมพันธ์เพื่อปลูกจิตสำนึกให้ทุกคนในองค์กรตระหนักถึงความรับผิดชอบร่วมกันให้ความสำคัญและร่วมมือกันนำไปใช้ปฏิบัติ พร้อมทั้งควบคุมการปฏิบัติให้มั่นใจว่ากิจกรรมดำเนินไปด้วยความปลอดภัยและสอดคล้องกับแผนงานที่วางไว้รวมถึงมีการเตรียมความพร้อมสำหรับกรณีที่เกิดภาวะฉุกเฉินขึ้น

5. การตรวจสอบและแก้ไข

ผู้บริหารขององค์กรต้องกำหนดให้มีการตรวจติดตามผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ โดยการตรวจประเมิน เพื่อวัดผลการปฏิบัติและหาข้อบกพร่องของระบบ แล้วนำไปวิเคราะห์สาเหตุและทำการแก้ไข แล้วบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

6. การทบทวนการจัดการ

ผู้บริหารระดับสูงขององค์กรจะต้องกำหนดให้มีการทบทวนระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย จากผลการดำเนินงานผลการตรวจประเมินรวมทั้งปัจจัยต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปนำมาปรับปรุงการดำเนินงานเพื่อลดความเสี่ยงอย่างต่อเนื่องและกำหนดแผนงานในเชิงป้องกันโดยสามารถเขียนเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

ภาพที่ 3 ระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

จากระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (มอก. 18000) หากดำเนินการปฏิบัติอย่างเหมาะสมจะช่วยป้องกันอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นได้และยังเป็นการป้องกันความสูญเสียทั้งทางตรงและทางอ้อมอีกด้วย แต่เพื่อให้การจัดการความปลอดภัยเพื่อป้องกันอุบัติเหตุมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ผู้เขียนขอเสนอประเด็นการจัดการความปลอดภัยเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ

เพิ่มเติมเพื่อประสิทธิภาพในการป้องกันอุบัติเหตุสำหรับภาคอุตสาหกรรมได้ดียิ่งขึ้นโดยขอเพิ่มแนวทางการป้องกันดังนี้

อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล

ควรมีการเตรียมอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลให้แก่พนักงานเพราะจะช่วยให้นักงานสามารถป้องกันอุบัติเหตุได้อีกวิธีหนึ่ง หากบริษัทเตรียมการจัดหาอุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคล

ให้พนักงานครบถ้วนก็ทำให้มั่นใจได้ว่าพนักงานจะมีอุปกรณ์ป้องกันภัยไว้สวมใส่ขณะปฏิบัติงานเพื่อป้องกันอุบัติเหตุเพราะการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการประสบอุบัติเหตุในการทำงานของพนักงานกล่าวคือ การสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคลเป็นการใช้อุปกรณ์สวมใส่ อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายหรือหลายส่วนร่วมกันเพื่อป้องกันอวัยวะส่วนนั้นไม่ให้ประสบอันตรายจากสภาพแวดล้อมในการทำงาน การเลือกชนิดของอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลเพื่อนำมาใช้ในการป้องกันอันตรายนั้นควรพิจารณาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในการทำงานโดยประเภทของอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลแบ่งเป็นประเภท อุปกรณ์ป้องกันมือ ชุดป้องกันเท้า อุปกรณ์ป้องกันตา อุปกรณ์ป้องกันระบบทางเดินหายใจรวมถึงชุดป้องกันร่างกายต่าง ๆ โดยพนักงานผู้ปฏิบัติและผู้บริหารต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับงานที่ทำ (อนามัย เทศกะทีก, 2550, หน้า 264)

การควบคุมระเบียบวินัยของผู้ปฏิบัติงาน
การควบคุมรักษาระเบียบวินัยของผู้ปฏิบัติงานนั้นแบ่งเป็นการควบคุมระเบียบวินัยในการทำงานและการควบคุมการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคลในพื้นที่ที่กำหนด การควบคุมระเบียบวินัยในการทำงานนั้นเป็นการควบคุมพฤติกรรมในการทำงาน ที่อาจส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุเช่น การหยอกเล่นกันขณะปฏิบัติงาน ความประมาทและไม่ระมัดระวังในการทำงาน ทำงานด้วยความรีบเร่งและลัดขั้นตอนในการทำงานซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้หากไม่ควบคุมก็จะทำให้พนักงานที่ละเลยเกิดอุบัติเหตุขึ้นได้ ดังนั้นจึงควรมีการควบคุมดูแลอย่างเข้มงวดจากหัวหน้างาน ส่วนการควบคุม

การสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคลในพื้นที่ที่กำหนดนั้นก็มีความสำคัญเช่นกันเพราะอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลนี้สามารถลดหรือบรรเทาอันตรายลงให้อยู่ในระดับต่ำหากพนักงานทำงานในจุดที่ต้องสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคลแต่ไม่ปฏิบัติตามโอกาสที่จะเกิดอุบัติเหตุแก่พนักงานผู้นั้นก็มีสูงตามด้วย ดังนั้นหัวหน้างานควรเน้นย้ำให้พนักงานสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคลทุกครั้งที่ปฏิบัติงานและควรมีการลงโทษทางวินัยเมื่อพบว่าพนักงานละเลยไม่ปฏิบัติตามและพนักงานเองก็ควรตระหนักถึงความสำคัญของการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคลเพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นแก่ตัวเองด้วย (วิฑูรย์ สิมะโชคดี และวีระพงษ์ เกลิมจิระรัตน์, 2547)

การตรวจสอบความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน

การตรวจสอบความปลอดภัยในสถานที่ทำงานเป็นการการตรวจสอบจุดบกพร่องที่มีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดอุบัติเหตุในสถานที่ทำงานเป็นการป้องกันที่ดีเพราะป้องกันปัญหาก่อนที่ปัญหาจะเกิด วิธีการเดินตรวจสอบควรให้พนักงานมีส่วนร่วมในการเดินตรวจสอบหาจุดเสี่ยงแล้วประชุมหารือเพื่อจัดการแก้ไขจุดเสี่ยงนั้นเป็นการจัดการเชิงรุก ซึ่งวิธีการปฏิบัติโดยการเดินตรวจสอบและใช้แบบฟอร์มเพื่อบันทึกจุดหรือตำแหน่งที่อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุ และมีการวิเคราะห์ค้นหาคัดเลือกแนวทางป้องกัน รวมทั้งนำแนวทางที่ผ่านการวิเคราะห์ ไปดำเนินการแก้ไขสภาพการณ์ทำงานที่ไม่ปลอดภัยและจุดเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจนสำเร็จส่งผลให้สภาพการทำงานในโรงงานมีความปลอดภัยสูงขึ้นเป็นการป้องกันอุบัติเหตุ

เชิงรุกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การสอบสวนและวิเคราะห์สาเหตุของอุบัติเหตุ

วิธีป้องกันอุบัติเหตุได้อย่างมีคุณภาพ คือ การศึกษาจากสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น โดยการสอบสวนอุบัติเหตุ เพื่อให้ทราบสาเหตุที่แท้จริงของการเกิดพร้อมทั้งหามาตรการแก้ไขมิให้เหตุการณ์เช่นนั้นเกิดซ้ำอีกในอนาคต (อมรรัตน์ อุทัยสาธ, 2547, หน้า 33) ทุกครั้งที่มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นจะต้องมีการสอบสวนทันที เพื่อหาเหตุปัจจัยของการเกิดอุบัติเหตุสำหรับคิดค้นหาวิธีป้องกันมิให้เกิดซ้ำอีกการค้นหาคือแท้จริงของการเกิดอุบัติเหตุ โดยการไปดูสถานที่เกิดเหตุ และสอบสวนเหตุการณ์ทันที รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ลักษณะการเกิดอุบัติเหตุ สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ อุปกรณ์เครื่องมือ ที่เกี่ยวข้อง ความรุนแรงของการบาดเจ็บ จำนวนผู้บาดเจ็บ จะเป็นแนวทางในการป้องกันอุบัติเหตุได้ นอกจากนี้ยังมีหลักในการสอบสวนอุบัติเหตุว่าควรจะสอบสวนทันทีที่เกิดเหตุการณ์ขึ้น พร้อมทั้งตรวจสอบเหตุการณ์เพื่อสังเกตความผิดปกติและความบกพร่องต่าง ๆ และใช้ประสบการณ์ที่ผ่านมาเพื่อ พิจารณาสอบสวนการเกิดอุบัติเหตุ นอกจากนี้การสอบสวนและวิเคราะห์สาเหตุของอุบัติเหตุเพื่อหาแนวทางแก้ไขป้องกันอุบัติเหตุที่ดีนั้น ควรสร้างแบบเอกสารเพื่อใช้บันทึกและรายงานอุบัติเหตุที่ครอบคลุมถึงรายละเอียดของคำถามว่าผู้ได้รับบาดเจ็บเป็นใคร วันเวลาที่เกิดเหตุ สถานที่หรือบริเวณที่เกิดเหตุ มีการบรรยายรายละเอียดตามลำดับก่อนหลังและอธิบายลักษณะของการบาดเจ็บรวมถึงส่วนของร่างกายที่ได้รับบาดเจ็บและอะไร

เป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุและเมื่อพบปัญหาหรือสาเหตุหลักก็ควรดำเนินการปรับปรุงแก้ไขทันทีนอกจากนี้ควรมีการตรวจสอบว่าหลังจากการแก้ไขไปแล้วสามารถป้องกันอุบัติเหตุได้อย่างถาวรหรือไม่เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุซ้ำขึ้นอีก

การฝึกอบรม

ดังที่ทราบกันดีว่าการได้รับการฝึกอบรมในเรื่องความปลอดภัยมีความสัมพันธ์กับการประสบอุบัติเหตุในการทำงานของพนักงาน เพราะว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่มีระบบ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเพิ่มพูนพฤติกรรมของพนักงานให้เหมาะสม เป็นกิจกรรมการเรียนรู้เฉพาะอย่างของบุคคลเพื่อปรับปรุงและเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ หรือความชำนาญ และเจตคติอันเหมาะสมจนสามารถก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและเจตคติ เพื่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อยกมาตรฐานการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น ดังนั้น การฝึกอบรมจะทำให้พนักงานมีความรู้ความเข้าใจในการทำงานอย่างปลอดภัย รู้จักระมัดระวังเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ สำหรับการฝึกอบรมเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานโดยทางโรงงานต้องจัดการฝึกอบรมพนักงานทั้งระดับหัวหน้างานและพนักงานเรื่องความปลอดภัยเพื่อป้องกันอุบัติเหตุและเพิ่มความรู้ พัฒนาทักษะ และเจตคติที่ดีในการป้องกันอุบัติเหตุอันจะช่วยปรับปรุงให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น นอกจากนี้การฝึกอบรมที่สมบูรณ์ต้องนำนโยบายด้านความปลอดภัย ราชานามคณะกรรมการความปลอดภัย อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่ใช้ในโรงงานตามแต่ละพื้นที่ที่กำหนด ผลการตรวจสอบความ-

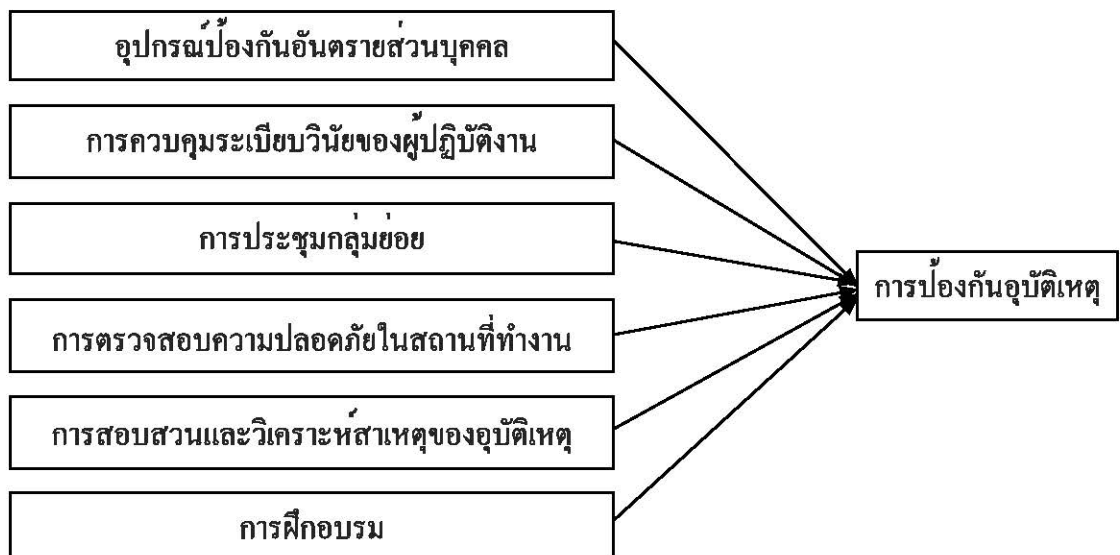
ปลอดภัยและพบจุดบกพร่องที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุในสถานที่ทำงานรวมถึงจำนวนที่ได้แก้ไขจุดบกพร่องนั้นและผลจากการสอบสวนและวิเคราะห์สาเหตุของอุบัติเหตุและการแก้ไขปัญหาที่พบจากการวิเคราะห์สาเหตุของอุบัติเหตุ นั้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีความสำคัญและจำเป็นต้องนำมาใช้ในการฝึกอบรมเพราะจะทำให้พนักงานมีความรู้ความเข้าใจต่อการจัดการความปลอดภัยขององค์กรอย่างครบถ้วนทำให้พนักงานทุกคนสามารถนำความรู้ไปปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองจนส่งผลให้ไม่เกิดอุบัติเหตุขณะที่ปฏิบัติงานต่อไป (ซูซีฟ เปียคนอก, 2549, หน้า 9 - 12)

การประชุมกลุ่มย่อย

การประชุมกลุ่มย่อยเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความปลอดภัยส่งผลให้มีการแบ่งปันความรู้ ความคิดเห็น และประสบการณ์ โดยมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันมีโอกาสเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ร่วมกันความรู้ความเข้าใจก็จะเกิดขึ้น

เมื่อมีการรวมพลังของกลุ่มต่าง ๆ ภายในองค์กร โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่องทำให้พนักงานทุกคนสามารถนำความรู้ ไปปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองพร้อมทั้งสามารถปฏิบัติงานร่วมกันเป็นทีมจนส่งผลให้ไม่เกิดอุบัติเหตุขณะที่ปฏิบัติงาน สำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารโดยนำผลการตรวจสอบความปลอดภัยและพบจุดบกพร่องในสถานที่ทำงานและผลการสอบสวนและวิเคราะห์สาเหตุของอุบัติเหตุ พร้อมแนวทางแก้ไขมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยผ่านเวทีการประชุมกลุ่มย่อยประจำเดือนของพนักงานทำให้พนักงานเกิดการการเรียนรู้เกิดความตระหนักและมีจิตสำนึกในการทำงานอย่างปลอดภัย (Senge, 1990)

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจึงขอสรุปเป็นกรอบการจัดการความปลอดภัยเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ ดังแสดงในภาพที่ 4

ภาพที่ 4 การจัดการความปลอดภัยเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ

บทสรุป

การดำเนินการจัดการความปลอดภัยเพื่อป้องกันอุบัติเหตุในสถานที่ทำงานเป็นสิ่งที่ทุกองค์กรจะต้องคำนึงถึงเป็นอย่างมากเพราะการจัดการความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญควบคู่กับความต้องการในชีวิตและการทำงานของพนักงาน โดยการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในโรงงานจะมีหน่วยงานฝ่ายทรัพยากรมนุษย์หรือฝ่ายความปลอดภัย และสิ่งแวดล้อมคณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ ซึ่งการจัดองค์กรความปลอดภัยนั้นควรประกอบไปด้วยโครงสร้างที่สำคัญ 3 ส่วน คือคณะกรรมการฝ่ายบริหารเพื่อความปลอดภัย คณะกรรมการดำเนินงานเพื่อความปลอดภัย และเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยโดยทั้ง 3 ส่วนจะมีความทำงานร่วมกัน มีการประชุมเกี่ยวกับปัญหาความปลอดภัยต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโรงงานเพื่อหาแนวทางแก้ไขและป้องกัน นอกจากนี้ควรมีการนำระบบมาใช้ในการให้ความมั่นใจในความปลอดภัยของบริษัทยิ่งขึ้น คือมาตรฐานระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (มอก. 18000)

เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพ และอุบัติเหตุต่างๆ ต่อผู้ปฏิบัติงานโดยขั้นตอนหลักในการจัดทำระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ประกอบด้วย การทบทวนสถานะเริ่มต้น นโยบายอาชีวอนามัยและความปลอดภัย การวางแผนการนำไปใช้และการปฏิบัติ การตรวจสอบและแก้ไข การทบทวนการจัดการ และเพื่อให้การจัดการความปลอดภัยเพื่อป้องกันอุบัติเหตุมีประสิทธิภาพสูงขึ้นผู้เขียนขอเสนอประเด็นการจัดการความปลอดภัยเพื่อป้องกันอุบัติเหตุเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันอุบัติเหตุสำหรับภาคอุตสาหกรรมคือ การสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล การควบคุมระเบียบวินัยของผู้ปฏิบัติงาน การตรวจสอบความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน การสอบสวนและวิเคราะห์สาเหตุของอุบัติเหตุ การฝึกอบรม และการประชุมกลุ่มย่อย หากทางภาคอุตสาหกรรมสามารถนำแนวทางการจัดการความปลอดภัยเพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่กล่าวมาทั้งหมดมาผสมผสานและดำเนินการแบบบูรณาการให้ครบทุกประเด็นก็จะช่วยให้สามารถลดอุบัติเหตุได้อย่างแน่นอน

เอกสารอ้างอิง

- กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน. (2548). *การสร้างจิตสำนึกด้านความปลอดภัยในการทำงานให้ครบวงจร*. ม.ป.ท.
- ชำนาญ นพรัตน์เขต. (ม.ป.ป.). *ความปลอดภัยในงานอุตสาหกรรม*. นนทบุรี: โรงพิมพ์เจริญรุ่งเรืองการพิมพ์.
- ชูชีพ เบ็ญคนอก. (2549). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาอาชีวอนามัย ความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมในสถานประกอบการจังหวัดปทุมธานี*. ม.ป.ท.
- นพนนท์ ชันธุจริ. (2548). *องค์ประกอบที่มีผลต่อการเกิดอุบัติเหตุในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตกระป๋องจังหวัดสมุทรสาคร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2544). *หลักความปลอดภัยในการทำงาน* (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- วิฑูรย์ สิมะโชคดี และวีระพงษ์ เกลิมจิระรัตน์. (2547). *วิศวกรรมและการบริหารความปลอดภัยในโรงงาน* (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพฯ: ส.ส.ท.
- วิทยา อยู่สุข. (2540). *การจัดการความปลอดภัยในโรงงานอุตสาหกรรม: หลักความปลอดภัยในการทำงาน*. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- _____. (2542). *อาชีวอนามัย ความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: นำอักษรการพิมพ์.
- วินัย เปลี่ยนศรีเปล่ง. (2546). *การนำเอารายงานอุบัติเหตุมาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาระบบการจัดการความปลอดภัยของ กฟผ. วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิศวกรรมความปลอดภัย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*.
- วสิน เพ็ชรนาดี. (2547). *ความสำเร็จจากการนำนโยบายความปลอดภัยมาใช้ในโรงงานบริษัท National starch & chemical (rayong plant) จำกัด. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารทั่วไป, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- สราวุธ สุธรรมอาสา. (2542). *การจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: บริษัทดีไซร์จำกัด.
- องค์การกรรมระหว่างประเทศ. (2553). ออนไลน์. วันที่ค้นข้อมูล 22 พฤษภาคม 2553, เข้าถึงได้จาก <http://www.ilo.org/>
- อนามัย เทศกะทีก. (2550). *อาชีวอนามัยและความปลอดภัย*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮาส์.
- อมรรัตน์ อุทัยสง. (2547). *การจัดทำระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยมาตรฐาน มอก. 18001 และ OHSAS 18001 ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิศวกรรมความปลอดภัย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*.
- Luengalongkot, P. & Jamkrajang, M. (2008). Development of Accident Prevention Model in Small Recycle Plastic Factory. *Journal of Education and Social Development*. 4(1), 47-58.
- Senge, P. M. (1990). *The fifth discipline: The art and practice of the learning organization*. New York: Double Day Currency.
- Willie, S. (2003). *Elsevier science: Managing your process hazards as a means of conforming to OHSa requirement*. n.p.

ที่มา: <http://www.oknation.net>

ที่มา: <http://www.eyebankthai.com>